

Financijski leasing kod obrtnika

Krešimir Vranar, dipl. oec.

Leasing je sve češći oblik financiranja nabave dugotrajne imovine u samostalnoj djelatnosti. U ovom članku autor pojašnjava na primjerima knjigovodstvene i porezne posljedice nabave dugotrajne imovine na financijski leasing u obrtničkoj djelatnosti (obveznika poreza na dohodak). Podsjećamo da smo o nabavi dugotrajne imovine na operativni leasing kod obrtnika pisali u RiPup-u br. 3/2016.

1. Pojam leasinga

Posao leasinga je pravni posao u kojem davatelj leasinga pribavlja objekt leasinga na način da od dobavljača objekta leasinga kupnjom stekne pravo vlasništva na objektu leasinga, te primatelju leasinga odobrava korištenje tog objekta leasinga kroz određeno vrijeme, a primatelj leasinga se obvezuje za to plaćati naknadu (čl. 4. st. 1. Zakona o leasingu¹).

Iznimno, davatelj leasinga može obavljati poslove leasinga s objektima leasinga koje ima u svom vlasništvu stečenom i na drugi zakonom propisan način. U tom slučaju davatelj leasinga je ujedno i dobavljač objekta leasinga.

U poslovima leasinga javljaju se sljedeći subjekti:

- **davatelj leasinga** (svaka osoba koja u skladu s odredbama Zakona o leasingu, ima pravo obavljati poslove leasinga),
- **primatelj leasinga** (svaka osoba koja na osnovi ugovora o leasingu stječe pravo korištenja objekta leasinga uz obvezu plaćanja ugovorene naknade),
- **dobavljač objekta leasinga** (pravna ili fizička osoba koja s davateljem leasinga sklapa ugovor na osnovi kojeg davatelj leasinga stječe pravo vlasništva na objektu leasinga, osim ako dobavljač objekta leasinga i davatelj leasinga nisu ista osoba).

Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga podnose osnivači leasing-društva, a odobrenje izdaje Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (čl. 26. st. 1. Zakona o leasingu).

S obzirom na sadržaj i obilježja posla leasinga razlikujemo: **financijski leasing** i **operativni leasing**.

ističemo...

Financijski leasing je pravni posao u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća davatelju leasinga naknadu koja uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga, snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i opcijom kupnje može steći pravo vlasništva nad tim objektom leasinga po određenoj cijeni koja je u trenutku izvršenja te opcije manja od stvarne vrijednosti objekta leasinga u tom trenutku, a rizici i koristi povezani s vlasništvom na objektu leasinga većim dijelom prenose se na primatelja leasinga (čl. 5. st. 2. Zakona o leasingu).

Financijski leasing je u stvari oblik najma u kojem davatelj leasinga kod isporuke objekta leasinga primatelju leasinga prenosi gospodarsko vlasništvo, dok se pravno vlasništvo prenosi tek po otplati najma.

Gospodarsko vlasništvo znači da **primatelj leasinga ima isključivo pravo korištenja** objekta leasinga. Pravno vlasništvo znači da je **vlasnik objekta leasinga davatelj leasinga** sve do isteka najma.

Objekt leasinga, po isteku leasinga ne vraća se davatelju leasinga, već postaje pravno vlasništvo primatelja leasinga.

Možemo reći da financijski leasing ima sva obilježja kupnje dugotrajne imovine na kredit, osim što pravno vlasništvo nad predmetom leasinga ne prelazi odmah na primatelja leasinga, već tek nakon otplate posljednje leasingne rate sukladno odredbama ugovora o financijskom leasingu.

Za razliku od financijskog leasinga, **operativni leasing** je pravni posao u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća davatelju leasinga određenu naknadu koja ne mora uzimati u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga, davatelj leasinga snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i primatelj leasinga nema ugovorenu opciju kupnje, a rizici i koristi povezani s

¹ Zakon o leasingu (Nar. nov., br. 141/13)

vlasništvom na objektu leasinga većim dijelom ostaju na davatelju leasinga, odnosno ne prenose se na primatelja leasinga (čl. 5. st. 3. Zakona o leasingu).

S obzirom na položaj i broj subjekata u poslu leasinga, leasing može biti izravni leasing, neizravni leasing i povratni leasing (sale and lease back).

Izravni leasing je dvostrani pravni posao u kojem sudjeluju samo dva subjekta, davatelj leasinga koji je ujedno i dobavljač objekta leasinga i primatelj leasinga.

Neizravni leasing je višestrani pravni posao u kojem sudjeluju tri subjekta, dobavljač objekta leasinga, davatelj leasinga i primatelj leasinga.

Povratni leasing (sale and lease back) je pravni posao u kojem sudjeluju samo primatelj leasinga i davatelj leasinga, pri čemu primatelj leasinga prethodno u svojstvu dobavljača objekta leasinga prodaje objekt leasinga davatelju leasinga kojeg potom davatelj leasinga predaje na korištenje primatelju leasinga, uz obvezu primatelja leasinga na plaćanje naknade (čl. 5. st. 4. – 7. Zakona o leasingu).

Za davanje objekta u leasing **mora se obvezno** zaključiti ugovor o leasingu.

Ugovorom o leasingu obvezuje se davatelj leasinga pribaviti objekt leasinga za izvršenje tog ugovora na način i uz uvjete propisane odredbama čl. 4. Zakona o leasingu i primatelju leasinga odobriti pravo korištenja tog objekta leasinga na određeno razdoblje, a ovaj se obvezuje plaćati mu za to određenu naknadu. Primatelj leasinga određuje **objekt leasinga i dobavljača** tog objekta leasinga. Davatelj leasinga može sudjelovati u izboru objekta leasinga i dobavljača tog objekta leasinga (čl. 51. st. 1. i 2. Zakona o leasingu).

Ugovor o leasingu mora biti sklopljen **u pisanom obliku** te mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga.

Prava i obveze u poslovima leasinga propisane su čl. 53. do čl. 65. Zakona o leasingu.

Registar objekata leasinga vodi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (čl. 66. Zakona o leasingu).

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (u nastavku: Agencija) donijela je Pravilnik o Registru objekata leasinga², kojim se propisuje sadržaj, način i oblik vođenja Registra objekata leasinga te iznos, način i rokove plaćanja naknade za vođenje Registra objekata leasinga. Ovim Pravilnikom se posebno uređuju vrste podataka koji se upisuju u Registar objekata leasinga kao i postupci upisa, izmjene, brisanja i deaktivacije podataka o objektima leasinga u Registru.

Napominjemo da leasing-društvo ne smije odobravati kredite niti odobravati zajmove.

U obavljanju samostalne djelatnosti obično se kao objekt financijskog leasinga javljaju: kamioni, osobni automobili, autobusi, razni strojevi i druga oprema, građevine i dr.

2. Nabava imovine na financijski leasing

Za davanje objekta u financijski leasing **mora se obvezno** u pisanom obliku zaključiti ugovor o financijskom leasingu.

Ugovor o financijskom leasingu obvezno mora sadržavati sljedeće odredbe, odnosno podatke:

- naziv „ugovor o financijskom leasingu“,
- datum sklapanja ugovora o leasingu,
- tvrtku i sjedište davatelja leasinga,
- tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu primatelja leasinga,

- tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu dobavljača objekta leasinga,
- detaljno određenje objekta leasinga,
- vrijednost objekta leasinga,
- ukupni iznos naknada (zbroj iznosa pojedinih naknada),
- iznos pojedine naknade,
- vrijeme trajanja ugovora,
- razloge i uvjete prijevremenog prestanka ugovora,
- iznos učešća u ukupnoj vrijednosti objekta leasinga,
- iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata (otplatna tablica) i
- nominalnu kamatnu stopu i efektivnu kamatnu stopu (čl. 52. st. 1. i 2. Zakona o leasingu).

Osim navedenih odredbi ugovor o financijskom leasingu može sadržavati i druge odredbe kojima se uređuju odnosi između ugovornih strana u poslu leasinga.

Agencija pravilnikom detaljnije propisuje sadržaj i oblik ugovora o leasingu te određuje metodologiju kojom se uređuje efektivna kamatna stopa kod ugovora o financijskom leasingu (vidjeti odredbe Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope³).

Naime, ugovor o financijskom leasingu sukladno čl. 52. st. 2. toč. 2. Zakona o leasingu, mora sadržavati odredbu o iznosu, broju i rokovima plaćanja pojedinih rata koji trebaju biti iskazani u obliku otplatne tablice koja je sastavni dio ugovora o financijskom leasingu. Ako prilikom sklapanja ugovora o financijskom leasingu, rokovi plaćanja mjesečnih rata leasinga nisu poznati davatelj leasinga dužan je u otplatnoj tablici datume dospijeca plaćanja rata leasinga učiniti odredivim, a prilikom primopredaje objekta leasinga dužan ih je odrediti i uručiti primatelju leasinga. Osim toga, ugovor o financijskom leasingu mora sadržavati i iznos dijela ukupne vrijednosti objekta leasinga koji u slučaju korištenja opcije kupnje od strane primatelja leasinga pri redovitom isteku ugovora o financijskom leasingu predstavlja otkupnu vrijednost objekta (čl. 11. Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope).

ističemo...

Dakle, davatelj leasinga uz ugovor o financijskom leasingu prilaže otplatnu tablicu (iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata), a ako prilikom sklapanja ugovora o financijskom leasingu, rokovi plaćanja mjesečnih rata leasinga nisu poznati, davatelj leasinga najkasnije prilikom primopredaje objekta leasinga dužan ih je odrediti i uručiti primatelju leasinga.

Otplatna rata sastoji se od iznosa dijela glavnice koja se otplaćuje i kamate.

Također, ugovor o financijskom leasingu mora sadržavati efektivnu kamatnu stopu. U ugovorima o financijskom leasingu s potrošačima efektivnu kamatnu stopu, leasing društvo dužno je izračunavati po metodologiji propisanoj Zakonom o potrošačkom kreditiranju⁴ (čl. 14. Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope).

Ako je obrtnik uplatio učešće kod nabave objekta leasinga, za iznos učešća umanjuje se iznos glavnice koja se otplaćuje. Uplaćeno učešće predstavlja u novcu sudjelovanje obrtnika u financiranju objekta leasinga i obično se ugovara u postotku od nabavne vrijednosti

3 Pravilnik o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope (Nar. nov., br. 66/14)

4 Zakon o potrošačkom kreditiranju (Nar. nov., br. 75/09 – 102/15)

2 Pravilnik o Registru objekata leasinga (Nar. nov., br. 63/14)

objekta leasinga. Naime, ugovor o financijskom leasingu sukladno čl. 52. st. 2. toč. 1. Zakona o leasingu mora sadržavati odredbu o iznosu učešća u ukupnoj vrijednosti objekta leasinga koji predstavlja novčani iznos kojim primatelj leasinga sudjeluje u financiranju objekta leasinga kod ugovora o financijskom leasingu, a za koji iznos se umanjuje osnovica za obračun rate ugovora o financijskom leasingu te se po prestanku ugovornog odnosa ne vraća primatelju leasinga (čl. 10. Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope).

Obrtnik nakon sklapanja ugovora o financijskom leasingu od davatelja leasinga dobiva račun, koji mora sadržavati najmanje podatke propisane čl. 79. Zakona o PDV-u. Davatelj leasinga na izdanom računu iskazuje ukupnu vrijednost objekta leasinga s PDV-om.

Nabavljeni objekt leasinga na financijski leasing obrtnik evidentira u Popisu dugotrajne imovine (Obrazac DI)⁵ na sljedeći način:

- obrtnik, koji je obveznik samo poreza na dohodak, nabavljenu dugotrajnu imovinu na financijski leasing evidentira u Obrascu DI u ukupnoj vrijednosti sa PDV-om u pripadajućim stupcima 1, 2, 3, 4 i 5,
- obrtnik, koji je obveznik poreza na dohodak i PDV-a, nabavljenu dugotrajnu imovinu na financijski leasing evidentira u Obrascu DI u nabavnoj vrijednosti bez PDV-a u pripadajućim stupcima 1, 2, 3, 4 i 5.

Obrtnik obveznik PDV-a po primljenom računu od davatelja leasinga ne može odbiti zaračunati PDV kao pretporez. Naime, obrtnik ostvaruje pravo na pretporez po ulaznim računima od drugih obveznika PDV-a za nabavljena dobra tek kada plati račune⁶.

Obrtnik obveznik PDV-a (prema naplaćenim naknadama) moći će odbiti pretporez po primljenom računu od davatelja leasinga prema dinamici plaćanja pojedinih rata prema otplatnoj tablici.

Iznimno, obrtnik obveznik PDV-a ne može uopće odbiti pretporez za nabavu i najam plovila namijenjenih za razonodu, zrakoplova, osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz, uključujući nabavu svih dobara i usluga u vezi s tim dobrima (čl. 61. st. 1.a) Zakona o PDV-u čl. 136. st. 3. Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost⁷).

Ističemo, ako se radi o osobnim automobilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz koja su u najmu ili leasingu, nije dopušten odbitak pretporeza koji se odnosi na naknadu za najam ili leasing tih vozila te na sve druge nabave (isporuke) dobara i usluga koje su usko vezane za korištenje tih vozila koje po ugovoru snosi korisnik najma (čl. 136. st. 4. Pravilnik o PDV-u).

ističemo...

Dakle, kod nabave na financijski leasing plovila namijenjenih za razonodu, zrakoplova, osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz, ne može se odbiti pretporez te zaračunani PDV od davatelja leasinga povećava nabavnu vrijednost ovih vrsta dugotrajne imovine.

Evidentirana dugotrajna imovina nabavljena na financijski leasing u Obrascu DI obrtniku služi za utvrđivanje izdataka otpisa (amortizacije)⁸ dugotrajne imovine, koji se evidentira kao izdatak u Knjizi primitaka i izdatak (Obrazac KPI). Nabavna vrijednost dugotraj-

ne imovine evidentirana u Obrascu DI, otpisuje se u skladu s odredbama čl. 12. Zakona o porezu na dobit⁹.

Za nabavljenu dugotrajnu imovinu tijekom godine u Obrascu DI u stupac 4 i 5 unosi se ista vrijednost, tj. tada je nabavna vrijednost jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti nabavljene dugotrajne imovine.

3. Primjeri evidentiranja nabavljene dugotrajne imovine na financijski leasing

U nastavku dajemo primjere evidentiranja nabavljene dugotrajne imovine na financijski leasing za obrtnika obveznika samo poreza na dohodak te za obrtnika obveznika poreza na dohodak i PDV-a.

Primjer 1. - Nabava opreme na financijski leasing kod obrtnika obveznika poreza na dohodak

Obrtnik M.M. (obveznik samo poreza na dohodak) sklopio je sa davateljem leasinga - „Oprema leasing“, dana 04.04.16. ugovor o financijskom leasingu za nabavu automatske preše u ukupnoj vrijednosti od 250.000,00 kn (200.000,00 kn + 50.000,00 kn PDV). Obrtnik je ugovor sklopio na rok od 60 mjeseci uz obveznu uplatu učešća od 20% tj. u iznosu od 50.000,00 kn i kamatu od 5%.

Učešće od 50.000,00 kn obrtnik je uplatio 11.04.16. Za sklopljeni ugovor o financijskom leasingu za nabavu automatske preše, obrtnik je po primitku računa davatelja leasinga, istoga dana platio 2.500,00 kn za troškove obrade ugovora.

Davatelj leasinga - „Oprema leasing“, dostavila je obrtniku otplatnu tablicu. Prema otplatnoj tablici ostatak duga, nakon umanjavanja za uplaćeno učešće, iznosi 200.000,00 kn (250.000,00 kn - 50.000,00 kn).

Mjesečne rate dopijevaju do zadnjeg dana u mjesecu po isporuci objekta leasinga na temelju pregleda iz otplatne tablice, a obrtnik ima obvezu otplaćivati mjesečne rate na temelju primljene otplatne tablice. Davatelj leasinga ispostavlja račune za mjesečnu kamatu do zadnjeg dana u mjesecu. Davatelj leasinga na ispostavljenim računima za kamatu obvezno upisuje klauzulu da PDV nije obračunat sukladno odredbi čl. 42. st. 6. Pravilnika o PDV-u.

Otplatom zadnje rate nabavljene automatske preše na financijski leasing, obrtnik postaje i pravni vlasnik automatske preše.

Pojedinačna mjesečna rata iznosi 3.333,34 kn (200.000,00 kn : 60 mjeseci), a ukupna kamata iznosi 50.000,00 kn. Davatelj leasinga isporučio je obrtniku automatsku prešu dana 15.04.16.

Obrtnik M.M. primio je od „Oprema leasing“ račune kako slijedi:

- račun za predujam od 11.04.16. u iznosu 50.000,00 kn (40.000,00 kn + 10.000,00 kn PDV), za uplaćeno učešće obrtnika za nabavu automatske preše na financijski leasing,
- račun od 11.04.16. u iznosu od 2.500,00 kn (2.000,00 kn + 500,00 kn PDV) za troškove obrade ugovora o financijskom leasingu,
- račun od 15.04.16. za isporučenu automatsku prešu u iznosu od 250.000,00 kn (200.000,00 kn + 50.000,00 kn PDV), na računu je navedeno da je dana 11.04.16. plaćen predujam u iznosu od 50.000,00 kn te da razlika za uplatu iznosi 200.000,00 kn (250.000,00 kn - 50.000,00 kn),
- račun od 30.04.16. za kamatu po 1. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 950,00 kn,
- račun od 31.05.16. za kamatu po 2. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 950,00 kn.

5 Čl. 29. i 35. Pravilnika

6 Čl. 125.i. st. 4. Zakona o PDV-u

7 Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 79/13 – 130/15; u nastavku: Pravilnik o PDV-u)

8

9 Zakon o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04 – 143/14)

Obrtnik – primatelj leasinga obavio je sljedeća plaćanja:

- dana 11.04.16. predujam u iznosu 50.000,00 kn (40.000,00 kn + 10.000,00 kn PDV), za uplaćeno učešće obrtnika za nabavu automatske preše na financijski leasing,
- dana 11.04.16. troškove obrade ugovora o financijskom leasingu u iznosu od 2.500,00 kn (2.000,00 kn + 500,00 kn PDV),
- dana 30.04.16., 1. ratu otplate financijskog leasinga u iznosu od 3.333,34 kn,
- dana 02.05.16. kamatu po 1. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 950,00 kn,
- dana 31.05.16. 2. ratu otplate financijskog leasinga u iznosu od 3.333,34 kn,
- dana 31.05.16. kamatu po 2. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 950,00 kn.

Davatelj leasinga i dalje će svakog zadnjeg dana u mjesecu ispostavljati obrtniku račune za kamatu sve do konačne otplate, a obrtnik svakog zadnjeg dana u mjesecu uplaćivat će ratu u iznosu od 3.333,34 kn te mjesečnu kamatu sve do konačne otplate nabavljene automatske preše na financijski leasing.

Obrtnik M.M. za evidentiranje poslovnih događaja u svezi nabave automatske preše na financijski leasing obavezan je voditi sljedeće poslovne knjige:

- Evidenciju o tražbinama i obvezama (Obrazac TO),
- Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI) i
- Knjigu primitaka i izdataka (Obrazac KPI).

Obrazac TO

U Obrazac TO porezni obveznici upisuju podatke o svim ispostavljenim i primljenim računima, **osim onih** naplaćenih ili plaćenih na način koji ima obilježja **gotovinskog plaćanja**.

Obrazac TO sadržava najmanje podatke o:

- rednom broju,
- nazivu kupca odnosno dobavljača,
- broju i nadnevku izlaznog odnosno ulaznog računa i zaračunatom iznosu,
- nadnevku plaćanja/naplate te
- plaćenom odnosno naplaćenom iznosu.

Kako je obrtnik M.M. obveznik samo poreza na dohodak, sve ispostavljene i primljene **račune obvezno mora upisati u Obrazac TO**.

Obrtnik M.M. je sve primljene račune od „Oprema leasing“, upisao u obrazac TO.

Obrtnik M.M. obvezno će u Obrazac TO upisivati kronološkom redoslijedom i sve ostale primljene račune davatelja leasinga sve do konačne otplate.

Obrazac KPI

U Obrazac KPI upisuju se podaci o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima. Primici i izdaci od poslovnih događaja utvrđuju se tek nakon primljenih uplata odnosno obavljenih isplata (načelo blagajne). Ako priljevi odnosno odljevi nisu obavljeni u novcu već u drugim dobrima, treba ih utvrđivati na način propisan za primitke i izdatke u novcu¹⁰.

Obrtnik M.M. je u svezi nabave automatske preše na financijski leasing u Obrazac KPI upisao sljedeće primljene i plaćene račune:

- račun od 11.04.16. u iznosu od 2.500,00 kn za troškove obrade ugovora o financijskom leasingu. Račun je plaćen 11.04.16. te je ovaj iznos evidentiran u stupcima 11 i 15 Obrasca KPI,
- račun od 02.05.16. za kamatu po 1. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 950,00 kn, koji je plaćen 02.05.16. sa

žiro računa, a plaćeni iznos evidentiran je u stupcima 11 i 15 Obrasca KPI,

- račun od 31.05.16. za kamatu po 2. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 950,00 kn, koji je plaćen 31.05.16. sa žiro računa, a plaćeni iznos evidentiran je u stupcima 11 i 15 Obrasca KPI.

Obrtnik M.M. nije obveznik PDV-a te plaćena kamata za ratu otplate financijskog leasinga predstavlja porezno priznati izdatak. Naime, plaćene kamate po kreditima, zajmovima, leasingu, najmu čine izdatak financiranja te se smatraju poslovnim izdacima¹¹.

ističemo...

Međutim, otplatne rate za nabavljenu dugotrajnu imovinu na financijski leasing ne smatraju se poslovnim izdatkom i ne evidentiraju se u Obrascu KPI.

Skrćemo pozornost da kod financijskog leasinga ili najma u poreznu osnovicu za izračun PDV-a ne uračunavaju se kamate i slični troškovi financiranja pod uvjetom da se obračunavaju i iskazuju odvojeno od naknade za isporuku predmeta leasinga (čl. 42. st. 6. Pravilnika o PDV-u).

Zašto obrtnik M.M. u Obrascu KPI ne evidentira plaćeno učešće (predujam) za nabavu specijalnog tokarskog stroja na financijski leasing te iznos glavnice prema plaćenim ratama?

Iznos glavnice prema plaćenim ratama i plaćeno učešće za nabavu dugotrajne imovine ne evidentira se u Obrascu KPI, budući se stroj nabavljen na financijski leasing u ukupnoj vrijednosti evidentira u Popisu dugotrajne imovine. Dugotrajna imovina evidentirana u Obrascu DI priznaje se putem obračunate amortizacije na kraju poslovne godine u poslovne izdatke. Osim toga otplate kredita i zajmova nisu poslovni izdaci¹².

Obrtnik M.M. obvezno će u Obrazac KPI upisivati kronološkom redoslijedom i sve ostale plaćene račune za kamate kao poslovni izdatak sve do konačne otplate.

Obrazac DI

U Obrazac DI unose se stvari i prava, ako su njihove nabavne cijene, odnosno troškovi proizvodnje (nabavna vrijednost) veći od 3.500,00 kn i ako je njihov vijek trajanja dulji od godinu dana. Prava ulaze u Obrazac DI samo ako je kod njihove nabave plaćena naknada.

Obrazac DI služi za utvrđivanje izdataka otpisa (amortizacije) dugotrajne imovine. Dugotrajna se imovina i nakon što je u cijelosti otpisana zadržava u Obrascu DI do trenutka prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja.

U Obrazac DI unosi se pojedinačna nabavna vrijednost dobara dugotrajne imovine, vijek trajanja (korištenja), knjigovodstvena vrijednost i otpisi.

Nabavna vrijednost dobara dugotrajne imovine, koja su unesena u Obrazac DI, otpisuje se u skladu sa čl. 12. Zakonom o porezu na dobit. Ako se dobro dugotrajne imovine zbog uništenja više ne može koristiti ili ako se proda, izuzme ili na drugi način otuđi, tada se njegova knjigovodstvena vrijednost otpisuje u cijelosti¹³.

Kako je obrtnik M.M. obveznik samo poreza na dohodak, nabavljenu automatsku prešu na financijski leasing u ukupnoj nabavnoj vrijednosti od 250.000,00 kn upisat će u Obrazac DI u stupce 4 i 5.

11 čl. 21. st. 5. Zakona

12 čl. 21. st. 4. Zakona

13 čl. 24. Zakona

10 čl. 8. st. 3. i čl. 34. Pravilnika

Automatsku prešu obrtnik je primio 15.04.16. te ima pravo na obračun amortizacije od 01.05.16. do 31.12.16. godine. Naime, trošak amortizacije predmeta dugotrajne imovine priznaje se u porezni rashod od prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu (čl. 12. st. 8. Zakona o porezu na dobit).

Obrtnik je odlučio da amortizaciju za automatsku prešu obračunava po stopi od 25%. Amortizacija za ovaj stroj u razdoblju od 01.05.16. do 31.12.16. iznosit će 31.250,00 kn (250.000,00 kn x 25% = 62.500,00 kn : 12 = 5.208,33 kn x 6 mjeseci = 31.250,00 kn).

Na dan 31.12.16. knjigovodstvena vrijednost automatske preše iznosit će 218.750,00 kn (250.000,00 kn - 31.250,00 kn) i bit će upisana u stupac 9 Obrasca DI.

Iznos obračunate amortizacije za automatsku prešu od 31.250,00 kn, obrtnik će na dan 31.12.16. upisati i u Obrazac KPI (stupci 12 i 15) kao porezno priznati izdatak.

Kako se nabavna vrijednost dugotrajne imovine evidentira u Obrascu DI, a ne Obrascu KPI, niti plaćeni predujam za nabavu dugotrajne imovine evidentira ne evidentira se u Obrascu KPI.

Primjer 2. - Nabava osobnog automobila na financijski leasing kod obrtnika obveznika poreza na dohodak i PDV-a

Obrtnik K.V. (obveznik poreza na dohodak i PDV-a) sklopio je sa davateljem leasinga - „Auto leasing“, ugovor o financijskom leasingu za nabavu osobnog automobila u ukupnoj vrijednosti od 125.000,00 kn (100.000,00 kn + 25.000,00 kn PDV). Obrtnik je ugovor sklopio na rok od 60 mjeseci uz obveznu uplatu učešća od 20% tj. u iznosu od 25.000,00 kn i kamatu od 6%.

Učešće od 25.000,00 kn obrtnik je uplatio 22.04.16. Za sklopljeni ugovor o financijskom leasingu za nabavu osobnog automobila, obrtnik je po primitku računa davatelja leasinga, istoga dana platio i 7.500,00 kn (2.000,00 kn + 4.000,00 kn + 1.500,00 kn PDV) za troškove obrade ugovora i troškove registracije osobnog automobila.

Davatelj leasinga - „Auto leasing“, dostavilo je obrtniku otplatnu tablicu. Prema otplatnoj tablici ostatak duga, nakon umanjenja za uplaćeno učešće, iznosi 100.000,00 kn (125.000,00 kn - 25.000,00 kn).

Mjesečne rate dospijevaju do zadnjeg dana u mjesecu po isporuci objekta leasinga na temelju pregleda iz otplatne tablice, a obrtnik ima obvezu otplaćivati mjesečne rate na temelju primljene otplatne tablice. Davatelj leasinga ispostavlja račune za mjesečnu kamatu do zadnjeg dana u mjesecu. Davatelj leasinga na ispostavljenim računima za kamatu obvezno upisuje klauzulu da PDV nije obračunat sukladno odredbi čl. 42. st. 6. Pravilnika o PDV-u.

Otplatom zadnje rate nabavljenog osobnog automobila na financijski leasing, obrtnik postaje i pravni vlasnik osobnog automobila.

Pojedinačna mjesečna rata iznosi 1.666,67 kn (100.000,00 kn : 60 mjeseci), a ukupna kamata iznosi 30.000,00 kn.

Davatelj leasinga isporučio je obrtniku osobni automobil dana 30.04.16.

„Auto leasing“ ispostavio je obrtniku K.V. račune kako slijedi:

- račun za predujam od 22.04.16. u iznosu 25.000,00 kn (20.000,00 kn + 5.000,00 kn PDV), za uplaćeno učešće obrtnika za nabavu osobnog automobila na financijski leasing,
- račun od 22.04.16. u iznosu od 7.500,00 kn (2.000,00 kn + 4.000,00 kn + 1.500,00 kn PDV) za troškove obrade ugovora i troškove registracije osobnog automobila.
- račun od 30.04.16. za isporučeni osobni automobil u iznosu od 125.000,00 kn (100.000,00 kn + 25.000,00 kn PDV), a

na računu je navedeno da je dana 22.04.16. plaćen predujam u iznosu od 25.000,00 kn te da razlika za uplatu iznosi 100.000,00 kn (125.000,00 kn - 25.000,00 kn),

- račun od 31.05.16. za kamatu po 1. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 800,00 kn,
- račun od 30.06.16. za kamatu po 2. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 800,00 kn.

Obrtnik – primatelj leasinga uplatio je leasing rate kako slijedi:

- dana 31.05.16., 1. ratu otplate financijskog leasinga u iznosu od 1.666,67 kn,
- dana 30.06.16., 2. ratu otplate financijskog leasinga u iznosu od 1.666,67 kn.

Davatelj leasinga i dalje će svakog zadnjeg dana u mjesecu ispostavljati obrtniku račune za kamatu sve do konačne otplate, a obrtnik svakog zadnjeg dana u mjesecu uplaćivat će ratu u iznosu od 1.666,67 kn sve do konačne otplate nabavljenog osobnog automobila na financijski leasing.

Obrtnik K.V. za evidentiranje poslovnih događaja u svezi nabave osobnog automobila na financijski leasing obavezan je voditi sljedeće poslovne knjige:

- Knjigu primljenih (ulaznih) računa (Obrazac U-RA),
- Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI) i
- Knjigu primitaka i izdataka (Obrazac KPI).

PDV i Obrazac U-RA

Porezni obveznik, koji je obveznik poreza na dohodak, može obračunavati i plaćati PDV prema primljenim (naplaćenim) naknadama, ako vrijednost isporuka dobara i usluga u prethodnoj godini nije bila veća od 3.000.000,00 kn bez PDV-a (čl. 125.i Zakona o PDV-u).

Kod poreznih obveznika koji primjenjuje postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama obveza obračuna PDV-a nastaje na dan primitka plaćanja.

Porezni obveznik koji primjenjuje postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama ima pravo na odbitak pretporeza u trenutku kada je isporučitelju platio račun za isporučena dobra ili obavljene usluge.

Obrtnik - porezni obveznik koji primjenjuje postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama u računu mora navesti »Obračun prema naplaćenim naknadama«.

Obrtnik - porezni obveznik mora za razdoblje oporezivanja sam utvrditi obvezu PDV-a i iskazati je u Prijavi poreza na dodanu vrijednost - Obrazac PDV.

Prijava na Obrascu PDV mora se podnijeti nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema sjedištu odnosno prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika, najkasnije do zadnjeg dana u tekućem mjesecu po proteku razdoblja oporezivanja.

Obveznici poreza na dohodak u sustavu PDV-a, načelo blagajne NE primjenjuju (čl. 125.j Zakona o PDV-u) u sljedećim situacijama:

- na isporuke dobara unutar EU i na stjecanje dobara unutar EU
- na isporuke i premještanje dobara u drugu državu članicu u kojoj nije započela otprema ili prijevoz tih dobara (iz čl. 30. st. 8. i 9. Zakona o PDV-u)
- na usluge na koje se plaća PDV prema sjedištu poreznog obveznika (čl. 17. st. 1. Zakona o PDV-u - mjesto oporezivanja usluge B2B)
- na isporuke dobara za koje je primatelj obavezan platiti PDV (čl. 75. st. 1. toč. 7. i čl. 75. st. 2. Zakona o PDV-u)
- na građevinske usluge, isporuke rabljenog materijala, otpada, nekretnina, na nekretnine koje je prodao ovršenik u postupku ovrhe (čl. 75. st. 3. Zakona o PDV-u - prijenos porezne obveze)

- na prijenos uz naknadu ili bez naknade, ili u obliku uloga u društvo, ukupne imovine ili njezinog dijela koji čini gospodarsku cjelinu na drugoga poreznog obveznika – primatelja (čl. 7. st. 9. Zakona o PDV-u)
- isporuke u okviru posebnog postupka oporezivanja za telekomunikacijske usluge, usluge radijskog i televizijskog emitiranja i elektronički obavljene usluge osobama koje nisu porezni obveznici, a u navedenim situacijama **ostvaruje se i pravo na pretporez bez obzira u kojem je razdoblju račun dobavljača plaćen.**

Dohodaš – obveznik PDV-a, mora u svom knjigovodstvu osigurati sve potrebne podatke koji omogućuju ispravno i pravodobno obračunavanje i plaćanje PDV-a, a mora osigurati i podatke o obvezi PDV-a za uplatu i uplati PDV-a te o potraživanju za povrat pretporeza i njegovoj naplati te mora imati i dokumentaciju koja dokazuje da su ispunjeni uvjeti za porezna oslobođenja propisana čl. 41. st. 1. Zakona o PDV-u (čl. 83. st. 1. Zakona o PDV-u).

Nadalje, dohodaš mora u svome knjigovodstvu osigurati sve podatke potrebne za točno, pravilno i pravodobno obračunavanje i plaćanje PDV-a. Temelj za knjigovodstveno evidentiranje porezno značajnih događaja, promjena i činjenica su odgovarajuće isprave kao što su obračuni izvršenih i primljenih isporuka, izdani i primljeni računi, isprave o uvozu i izvozu (carinske deklaracije), isprave o plaćanjima i naplati kao i sve druge isprave bitne za obračun i plaćanje PDV-a i korištenje prava na odbitak pretporeza (čl. 162. st. 1. i 2. Pravilnika o PDV-u).

Knjigovodstvo dohodaša i Obrazac I-RA i Obrazac U-RA kao i evidencije propisane za posebni postupak oporezivanja marže moraju se voditi prema načelima točnosti, urednosti i pravodobnosti prema odredbama Zakona i Pravilnika i drugim propisima koji uređuju vođenje knjiga.

Dohodaš na zahtjev Porezne uprave ili drugog tijela nadležnog za nadzor mora omogućiti uvid u ispostavljene i primljene račune.

Radi osiguravanja podataka o izdanim i primljenim računima i PDV-u sadržanom u tim računima, porezni obveznik mora voditi posebne evidencije i to:

- Knjigu izdanih (izlaznih) računa (Obrazac I-RA) i
- Knjigu primljenih (ulaznih) računa (Obrazac U-RA), (čl. 163. st. 3. Pravilnika o PDV-u).

Oblik sadržaj Obrazaca I-RA i U-RA sastavni su dio Pravilnika o PDV-u. Način upisivanja podataka u Obrazac I-RA propisano je čl. 164. Pravilnika o PDV-u, a u Obrazac U-RA čl. 165. Pravilnika o PDV-u.

Međutim, u odredbama Zakona o PDV-u i Pravilnika o PDV-u nije propisano na koji način dohodaši upisuju podatke u Obrazac I-RA / Obrazac U-RA. Naime, dohodaši i dalje mogu primjenjivati načelo blagajne, ali za određene slučajeve primjenjuje načela koja su važeća za obveznike poreza na dobit.

Postavlja se pitanje kako dohodaši upisuju podatke u Obrazac I-RA/Obrazac U-RA?

U svezi vođenja Obrasca I-RA i Obrasca U-RA, dohodaši moraju voditi brigu i o odredbama čl. 37. Pravilnika. Naime, porezni obveznici koji vode Obrazac I-RA i Obrazac U-RA prema propisima o PDV-u i to na način da upisuju podatke o primljenim i izdanim računima, nisu obvezni osiguravati podatke o tražbinama i obvezama na Obrascu TO.

Porezni obveznici koji Obrazac I-RA i Obrazac U-RA prema propisima o PDV vode prema plaćenim odnosno naplaćenim računima, obvezni su voditi i Evidenciju o tražbinama i obvezama (Obrazac TO).

ističemo...

Shodno svemu naprijed navedenom, mišljenja smo da dohodaši Obrazac I-RA i Obrazac U-RA trebaju voditi prema izdanim i primljenim računima, a posebno osiguravati na odgovarajući način podatke o naplaćenim odnosno plaćenim računima (npr. u posebnom dodatnom stupcu ili slično).

Svi porezni obveznici, dakle i dohodaši, radi osiguravanja podataka:

- o stjecanjima dobara iz drugih država članica,
- primljenim i obavljenim uslugama u druge države članice kao i u treće zemlje,
- o PDV-u plaćenom pri uvozu te
- o primljenim isporukama na koje se primjenjuje prijenos porezne obveze prema čl. 75. st. 2. Zakona o PDV-u i čl. 75. st. 3. Zakona o PDV-u, moraju voditi posebne evidencije (čl. 163. st. 4. Pravilnika), ako će imati porezne događaje koji se evidentiraju u ovim posebnim evidencijama.

Načelno, PDV obračunan na isporuke dobara i usluga nije prihod poreznog obveznika niti je PDV zaračunan na ulaznim računima – pretporez rashod poreznog obveznika.

Iz navedenog razloga porezni obveznici koji su i obveznici poreza na dohodak (dakle i obrtnici), u **Obrascu KPI** naplaćeni PDV odbijaju u stupcu 8 od ukupnog iznosa naplaćenih primitaka, a plaćeni pretporez odbijaju od ukupnog iznosa plaćenih izdataka u stupcu 13, jasno uz uvjet da je odbitak pretporeza dopušten.

Ističemo da porezni obveznici **ne mogu odbiti pretporez** u slučajevima nabave i najma plovila namijenjenih za razonodu, zrakoplova, osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz, uključujući nabavu svih dobara i usluga u vezi s tim dobrima (čl. 61. st. 1.a) Zakona o PDV-u).

Ako se radi o osobnim automobilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz koja su u najmu ili leasingu, **nije dopušten odbitak pretporeza** koji se odnosi na naknadu za najam ili leasing tih vozila te na sve druge nabave (isporuke) dobara i usluga koje su usko vezane za korištenje tih vozila koje po ugovoru snosi korisnik najma (čl. 136. st. 4. Pravilnika o PDV-u).

Napominjemo, ograničenje odbitka pretporeza prema čl. 61. st. 1.a) Zakona o PDV-u **ne primjenjuje** se ako se radi o plovilima i zrakoplovima kojima se obavlja djelatnost prijevoza putnika i dobara te iznajmljivanje ili se nabavljaju za daljnju prodaju te ako se radi o osobnim automobilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz koja se koriste za obuku vozača, testiranje vozila, servisnu službu, taksi službu, djelatnost prijevoza putnika i dobara, prijevoza umrlih, iznajmljivanja ili se nabavljaju za daljnju prodaju. Navedena vozila moraju služiti isključivo za obavljanje registrirane djelatnosti ili biti posebno označena i prilagođena za obavljanje te djelatnosti. Ako se radi o osobnim automobilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz iz čl. 61. st. 2. Zakona o PDV-u, pravo na odbitak pretporeza odnosi se i na sve isporuke (nabave) dobara i usluga koje su usko vezane za korištenje tih vozila kao što su gorivo i ulje, investicijsko i tekuće održavanje i slično (čl. 136. st. 5. Pravilnika o PDV-u).

Kod financijskog leasinga ili najma predmeta dugotrajne imovine, kod kojeg primatelj leasinga snosi troškove amortizacije i može steći pravo vlasništva nad tim predmetom, obveza obračuna PDV-a za ukupnu vrijednost leasinga ili najma nastaje istekom razdoblja oporezivanja u kome je isporučeno dobro – predmet najma (čl. 36. st. 7. Pravilnika o PDV-u).

Kod financijskog leasinga ili najma predmeta dugotrajne imovine primjenjuje se stopa PDV-a od 25%.

Obrtnik K.V. iz našega primjera Obrasce I-RA i Obrasce U-RA vodi na način da upisuje podatke o primljenim i izdanim računima, a u posebnom stupcu iskazuju naplaćene odnosno plaćene račune te nije obvezan voditi i Evidenciju o tražbinama i obvezama (Obrazac TO).

Obrtnik u Obrazac U-RA upisuje sljedeće račune u svezi nabave osobnog automobila na financijski leasing:

- račun za predujam od 22.04.16. u iznosu 25.000,00 kn (20.000,00 kn + 5.000,00 kn PDV), za uplaćeno učešće obrtnika za nabavu osobnog automobila na financijski leasing. Iznosi iz računa upisani su u sljedeće stupce Obrasca U-RA: 8 (20.000,00 kn), 9 (25.000,00 kn), 10 (5.000,00 kn) i 16 (5.000,00 kn), a u posebnom stupcu upisan je datum plaćanja – 22.04.16.,
- račun od 22.04.16. u iznosu od 7.500,00 kn (2.000,00 kn + 4.000,00 kn + 1.500,00 kn PDV) za troškove obrade ugovora i troškove registracije osobnog automobila. Iznosi iz računa upisani su u sljedeće stupce Obrasca U-RA: 8 (6.000,00 kn), 9 (7.500,00 kn), 10 (1.500,00 kn) i 16 (1.500,00 kn), a u posebnom stupcu upisan je datum plaćanja – 22.04.16.,
- račun od 30.04.16. za isporučeni osobni automobil u iznosu od 125.000,00 kn (100.000,00 kn + 25.000,00 kn PDV), na računu je navedeno da je dana 22.04.16. plaćen predujam u iznosu od 25.000,00 kn te da razlika za uplatu iznosi 100.000,00 kn (125.000,00 kn - 25.000,00 kn). Iznosi iz računa za isporučeni osobni automobil od 125.000,00 kn upisani su u sljedeće stupce Obrasca U-RA: 8 (100.000,00 kn), 9 (125.000,00 kn), 10 (25.000,00 kn) i 16 (25.000,00 kn), a račun za plaćeni predujam se stornira se sa svim podacima.

Ističemo da svaki porezni obveznik obvezan je izdati račun za predujam primljen prije obavljene isporuke dobara. Pri isporuci dobara odnosno obavljanju usluge izdaje se račun u kojem porezni obveznik od obračunanog PDV-a po tom računu umanjuje poreznu osnovicu i PDV obračunan na primljeni predujam. Na tom računu porezni obveznik navodi i broj izdanog računa za primljeni predujam (čl. 159. st. 2. Pravilnika o PDV-u). Osim toga u Obrazac U-RA upisuju se i računi za plaćene predujmove (čl. 165. st. 2. Pravilnika o PDV-u).

ističemo...

Nakon obavljene isporuke dobara od strane dobavljača u Obrascu U-RA račun za dani predujam stornira se sa svim podacima, a u sljedeći redak Obrasca U-RA upisuje se račun za obavljenju isporuku dobara ili usluge.

Kako se u našem primjeru radi o nabavi osobnog automobila na financijski leasing, obrtnik sukladno propisima o PDV-u ne može odbiti pretporez u cijelosti te nema potrebe da se posebno u Obrazac U-RA upisuju pojedinačne rate uplaćene prema otplatnoj tablici na temelju izvornog ukupnog računa.

Preporučujemo obrtnicima da za svoje potrebe na samoj otplatnoj tablici upisuju datume uplata rata.

Što se tiče ulaznih računa za kamate po otplatnim ratama, niti ulazni računi za kamate ne upisuju se u Obrazac U-RA. Naime, kod financijskog leasinga ili najma u poreznu osnovicu za izračun PDV-a ne uračunavaju se kamate i slični troškovi financiranja pod uvjetom da se obračunavaju i iskazuju odvojeno od naknade za isporuku predmeta leasinga (čl. 42. st. 6. Pravilnika o PDV-u).

U svezi nabave dugotrajne imovine na financijski leasing bitno je skrenuti pozornost i na sljedeće:

Obrtnik – obveznik PDV-a kada nabavlja dugotrajnu imovinu na financijski leasing za obavljanje samostalne djelatnosti (izuzev plovila namijenjenih za razonodu, zrakoplova, osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz, uključujući nabavu svih dobara i usluga u vezi s tim dobrima), plaćanjem računa u svezi financijskog leasinga ostvaruje pravo na pretporez i pretporez ne povećava nabavnu vrijednost dugotrajne imovine za obavljanje samostalne djelatnosti. U ovom slučaju obrtnik iznose plaćenih računa u svezi financijskog leasinga evidentira u Obrascu U-RA u stupcima 8, 9, 10 i 15 (pretporez može se odbiti).

Obrazac DI

Uvjeti i način evidentiranja u Obrascu DI opisani su u primjeru 1. ovog članka.

Kako je obrtnik K.V. obveznik poreza na dohodak i PDV-a, nabavljeni osobni automobil na financijski leasing upisat će u Obrazac DI u nabavnoj vrijednosti od 125.000,00 kn (dakle s uključenim PDV-om, jer ne može odbiti pretporez za nabavljeni osobni automobil na financijski leasing) u stupce 4 i 5.

Osobni automobil obrtnik je stavio u upotrebu 30.04.16. te ima pravo na obračun amortizacije od 01.05.16. Obrtnik je donio odluku da će osobni automobil amortizirati po godišnjoj stopi od 20%.

Ukupno obračunata amortizacija od 01.05.16. do 31.12.16. iznosi 12.500,00 kn (125.000,00 kn x 20% = 25.000,00 kn : 12 mjeseci = 2.083,33 kn x 6 mjeseci = 12.500,00), dok mjesečna amortizacija iznosi 2.083,33 kn.

Naime, trošak amortizacije predmeta dugotrajne imovine priznaje se u porezni rashod od prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu (čl. 12. st. 8. Zakona o porezu na dobit).

Na dan 31.12.16., knjigovodstvena vrijednost osobnog automobila iznositi će 112.500,00 kn (125.000,00 kn - 12.500,00 kn) i bit će upisana u stupac 9 Obrasca DI.

Iznos obračunate amortizacije obrtnik će na dan 31.12.16. upisati i u Obrazac KPI.

Obrazac KPI

U Obrazac KPI poslovni primici i izdaci od nastalih poslovnih događaja utvrđuju se tek nakon primljenih uplata odnosno obavljenih isplata.

Međutim, pri utvrđivanju dohotka od samostalne djelatnosti ne priznaje se 30% izdataka u svezi s vlastitim ili unajmljenim osobnim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz poduzetnika, poslovnih i drugih zaposlenih osoba, ako se po osnovi korištenja tih sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća ili drugi dohodak¹⁴.

Iznimno, poslovnim izdacima smatraju se ukupno nastali izdaci za osiguranje osobnih motornih vozila i drugih prijevoznih sredstava.

Obrtnik K.V. je u svezi nabave osobnog automobila na financijski leasing u Obrazac KPI upisao sljedeće primljene i plaćene račune:

- račun od 22.04.16. u iznosu od 7.500,00 kn (2.000,00 kn + 4.000,00 kn + 1.500,00 kn PDV) za troškove obrade ugovora i troškove registracije osobnog automobila. Račun je plaćen 22.04.16. s žiro računa i evidentiran je kao poslovni izdatak u Obrascu KPI u stupcima kako slijedi: 11 (7.500,00 kn), 14 (2.250,00 kn = 7.500,00 kn x 30%) i 15 (5.250,00 kn = 7.500,00 kn x 70%),

¹⁴ čl. 22. st. 1. toč.5. Zakona

- račun od 31.05.16. za kamatu po 1. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 800,00 kn. Račun je plaćen 31.05.16. s žiro računa i evidentiran je kao poslovni izdatak u Obrascu KPI u stupcima kako slijedi: 11 (800,00 kn) i 15 (800,00 kn),
- račun od 30.06.16. za kamatu po 2. rati otplate financijskog leasinga u iznosu od 800,00 kn. Račun je plaćen 30.06.16. s žiro računa i evidentiran je kao poslovni izdatak u Obrascu KPI u stupcima kako slijedi: 11 (800,00 kn) i 15 (800,00 kn).

Obrtnik K.V. plaćena kamata za ratu otplate financijskog leasinga predstavlja porezno priznati izdatak, a ne povećavaju nabavnu vrijednost nabavljene dugotrajne imovine. Naime, plaćene kamate po kreditima, zajmovima, leasingu, najmu čine izdatak financiranja te se smatraju poslovnim izdacima¹⁵.

Zašto obrtnik K.V. u Obrascu KPI ne evidentira plaćeno učešće za nabavu osobnog automobila na financijski leasing te iznos glavnice prema plaćenim ratama?

Iznos glavnice prema plaćenim ratama i plaćeno učešće za nabavu dugotrajne imovine ne evidentira se u Obrascu KPI, budući se osobni automobil nabavljen na financijski leasing evidentira u Obrascu DI. Dugotrajna imovina evidentirana u Obrascu DI priznaje se putem obračunate amortizacije na kraju poslovne godine u poslovne izdatke. Osim toga otplate kredita i zajmova nisu poslovni izdaci.

Obrtnik K.V. obvezno će u Obrazac KPI upisivati kronološkom redoslijedom i sve ostale plaćene račune za kamate kao poslovni izdatak sve do konačne otplate.

Obrtnik na kraju 2016. u Obrascu KPI evidentira kao izdatak i obračunatu amortizaciju za nabavljeni osobni automobil. Ukupno obračunata amortizacija od 01.05.16. do 31.12.16. iznosi 12.500,00 kn (125.000,00 kn x 20% = 25.000,00 kn : 12 mjeseci = 2.083,33 kn x 6 mjeseci = 12.500,00).

U našem primjeru, obrtnik K.V. obračunatu amortizaciju za osobni automobil za razdoblje od 01.05.16. do 31.12.16. u iznosu od 12.500,00 kn evidentirat će u Obrascu KPI na kraju 2016. kako slijedi:

- stupac 12: 12.500,00 kn,
- stupac 14: 3.750,00 kn (30% od 12.500,00 kn = nepriznati izdatak),
- stupac 15: 8.750,00 kn.

U svezi nabave dugotrajne imovine na financijski leasing bitno je skrenuti pozornost i na sljedeće:

Obrtnik – obveznik PDV-a kada nabavlja dugotrajnu imovinu na financijski leasing za obavljanje samostalne djelatnosti (izuzev plovila namijenjenih za razonodu, zrakoplova, osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz, uključujući nabavu svih dobara i usluga u vezi s tim dobrima), plaćanjem računa u svezi financijskog leasinga ostvaruje pravo na pretporez. U ovom slučaju iznose plaćenih računa u svezi financijskog leasinga, izuzev plaćenih kamata, obrtnik evidentira u Obrascu KPI u stupcima 11, 13 i 15, tj. poslovni izdaci umanjani za pretporez (stupac 13) evidentiraju se u stupcu 15 bez umanjenja od 30%.

Na prikazani načinu nabavu dugotrajne imovine na financijski leasing u svojim poslovnim knjigama evidentiraju i drugi porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost.

U svezi nabavljenih osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz skrećemo posebnu pozornost i na sljedeće:

Porezni obveznik je obavezan ispostaviti račun pri obračunu PDV-a na vlastitu potrošnju za 30% iznosa troška amortizacije i to za iznos do 400.000,00 kn nabavne vrijednosti odnosno za 100% iznosa troška amortizacije za iznos koji prelazi 400.000,00 kn nabavne vri-

jednosti za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz nabavljena do 31.12.2009. godine za koja je korišten odbitak pretporeza (čl. 157. st. 5. Pravilnika o PDV-u).

Naime, u Obrazac I – RA upisuju se podaci i o vlastitoj potrošnji koja se odnosi na 30% odnosno 100% iznosa troška amortizacije koju su i dalje obvezni obračunavati porezni obveznici koji su koristili pravo na odbitak pretporeza za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz poreznih obveznika, poslovnih, rukovodnih i drugih zaposlenih nabavljene do 31.12.2009. godine (čl. 164. st. 2. toč. 2. Pravilnika o PDV-u).

4. Prijevremeni prestanak ugovora o financijskom leasingu

Kod financijskog leasinga može zbog određenih okolnosti doći do prijevremenog prestanka ugovora, a razlozi mogu biti različiti, kao npr.: nemogućnost plaćanja, krađa, šteta i sl.

Ugovor o financijskom leasingu sukladno odredbi čl. 52. st. 1. toč. 11. Zakona o leasingu mora sadržavati i podatke o razlozima i uvjetima prijevremenog prestanka ugovora o financijskom leasingu.

Razlozi zbog kojih davatelj leasinga može prijevremeno raskinuti ugovor o financijskom leasingu moraju u ugovoru biti detaljno opisani te upućivati na sve pravne i materijalne posljedice koje zbog raskida mogu nastupiti za primatelja leasinga. Davatelj leasinga dužan je u ugovornim odredbama naznačiti točno određene uvjete pod kojima, u slučaju prijevremenog raskida ugovora o financijskom leasingu, može zadržati instrumente osiguranja i jamčevinu primatelja leasinga te rokove povrata istih primatelju leasinga. Davatelj leasinga dužan je u ugovornim odredbama naznačiti rok u kojem će primatelju leasinga, u slučaju prijevremenog raskida ugovora o financijskom leasingu, dostaviti konačni obračun po ugovoru o financijskom leasingu u kojem su jasno određeni svi elementi izračuna konačnog obračuna (čl. 9. st. 2. – 4. Pravilnik o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope).

Davatelj leasinga **nije odgovoran** primatelju leasinga za **štetu** nastalu korištenjem objekta leasinga. Iznimno, davatelj leasinga odgovoran je primatelju leasinga za štetu nastalu korištenjem objekta leasinga u slučaju kada je sudjelovao u izboru objekta leasinga ili ako je to ugovorom izričito ugovoreno (čl. 56. Zakona o leasingu).

U svezi korištenja korištenje objekta leasinga primatelj leasinga ima i **sljedeće obveze**:

- primatelj leasinga dužan je u skladu s ugovorom ili namjenom objekta leasinga koristiti objekt leasinga s pažnjom dobrog gospodarstvenika,
- gubitak objekta leasinga ili gubitak njegove funkcije **ne oslobađa** primatelja leasinga od njegovih obveza određenih ugovorom o leasingu,
- primatelj leasinga odgovoran je za štetu koju uzrokuje korištenjem objekta leasinga suprotno ugovoru ili namjeni objekta leasinga,
- ako nije drukčije ugovoreno, pristojbe i druga davanja koja su u neposrednoj vezi s korištenjem objekta leasinga snosi primatelj leasinga,
- ako je prema posebnom propisu za prekršaj koji je u neposrednoj vezi s korištenjem objekta leasinga odgovoran vlasnik objekta leasinga, a objekt leasinga u vrijeme počinjenja prekršaja nije bio u posjedu davatelja leasinga u svrhu utvrđivanja postojanja prekršaja i prekršajne odgovornosti, uzet će se da je primatelj leasinga vlasnik objekta leasinga.

U slučaju ako primatelj leasinga nije platio dvije uzastopne naknade, davatelj leasinga **može** raskinuti ugovor o leasingu i ima pravo

15 čl. 21. st. 5. Zakona

